

DATOS IDENTIFICATIVOS

Pedagogía social para traballo social

Materia	Pedagogía social para traballo social			
Código	005G220V01903			
Titulación	Grao en Traballo Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				

Descrición xeral	Consideramos esta materia como relevante no plano de estudos do Grao de Traballo Social. A Pedagogía Social no marco desta titulación achega aos estudantes ao coñecemento da realidade educativa e dos procesos de intervención socioeducativa. Neste sentido, proporciona elementos para comprender a interrelación entre os diferentes campos de intervención na realidade social e as implicacións educativas da problemática social. A materia i [Pedagogía Social para Traballo Social] está incluída como optativa no novo Plan de estudos da titulación de Grao en Traballo Social da Universidade de Vigo. Se atendemos aos antecedentes históricos do Traballo Social, a incorporación da perspectiva pedagóxica á acción social e a acción-intervención socioeducativa dos traballadores sociais comeza a xeneralizarse xa a partires da Segunda Guerra Mundial e da extensión cualitativa dos fenómenos educativos. A educación deixa de ser competencia exclusiva do sistema escolar formal para situarse na perspectiva da sociedade educadora (Husèn,1982), donde acadan gran relevancia e notoriedade outros sistemas educativos (non formal e informal) que irrumpen con gran forza no sistema educativo formal, o reforzan e complementan (Coombs e Ahmed, 1974). Ao longo das últimas décadas, a literatura pedagóxica especializada (Freire, 1971; Quintana, 1984, 1994; Bueno Abad, 1991; Sáez, 1991, García Martínez 1992; Ortega, 1991, 1999; Feroso, 1994; Petrus, 1997; Caride, 2005) foi deixando constancia da xeneralización do enfoque educativo do traballo social. Na nosa opinión o obxectivo fundamental dos profesionais do traballo social no ámbito ducativo consiste na promoción do desenvolvemento humano e da calidade de vida dos nenos e nenas, xoves e doutros colectivos en situación de risco ou problemática social; posibilitando a súa integración (ou reinserción) plena na sociedade. Así pois, A materia [Pedagogía Social para Traballo Social]"" adecúase ao perfil profesional e académico da titulación; pretendendo non só introducir os conceptos básicos da asignatura senón achegar ao alumnado aos principais ámbitos de intervención socioeducativa.
------------------	--

Competencias de titulación

Código	
A1	Traballar e valorar de xeito conxunto con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades, limitacións, dificultades, malestares e circunstancias
A4	Actuar preventivamente e na resolución das situacións de risco para a cidadanía, para si mesmo/a e para os colegas de profesión
A6	Demostrar competencia profesional no exercicio do traballo social
A8	Interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas achega das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, considerando a diversidade cultural -e polo tanto a especificidade das minorías étnicas, culturais, lingüísticas...-, a existencia de promover a igualdade entre homes e mulleres, a necesidade de tender cara a unha sociedade ambientalmente sustentable e de defender os valores da paz
A10	Responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados
A18	Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social

A20	Preparar e participar nas reunións de toma de decisións co fin de defender mellor os intereses das persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades
A22	Establecer, minimizar e administrar o risco cara a un mesmo e os colegas a través da planificación, revisión e seguimento de accións para limitar o estrés e o risco
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Capacidade reflexiva
B19	Adaptación a novas situacións

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa	A1
Relacionar os coñecementos pedagóxicos-sociais procedentes de diversas fontes, entre sí e coa práctica socioeducativa	A4
Coñecer, de forma introdutoria, os distintos ámbitos de intervención pedagóxico-social, así como as distintas institucións implicadas nela	A6
Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...).	A8
Desenvolver novas actitudes e valores encamiñados a unha intervención pedagóxico-social comprometida cos grupos sociais en situación de marxinación e coa realidade sociocultural galega.	A10
Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía.	A18
Ter capacidade para relacionar a formación coa profesionalización.	A20
Estar comprometido coa calidade de actuación e moverse de acordo cos principios deontolóxicos do traballador social.	A22
Capacidade de análise e síntese	B1
Planificación e organización	B2
Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos; en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega.	B3
Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional	B19

Contidos

Tema	
Tema 1. Traballo Social e Pedagogía Social. Conceptos introdutorios	1.1. Educación: concepto e tipos. 1.2. Socialización. 1.3. Pedagogía Social 1.4. Traballo Social
Tema 2. A Pedagogía Social como referente científico do Traballo Social	2.1. Orixe e precursores da Pedagogía Social. 2.2. A incorporación da Pedagogía Social á Universidade. 2.3. Cara unha Pedagogía Social en construción.
Tema 3. Ámbitos de intervención socioeducativa.	3.1. Ámbitos específicos. 3.2. Ámbitos non específicos
Tema 4. O traballador social no ámbito educativo.	4.1. Os servizos de apoio á educación: tarefas e funcións específicas do traballador social. 4.2. Convivencia e conflito escolar. 4.3. Técnicas de resolución dos conflitos escolares. 4.4. Equipos de mediación escolar e aulas de atención educativa e convivencia.
5. A Animación Sociocultural e Desenvolvemento Comunitario	5.1. A cultura e os seus tipos. 5.2. Democratización da cultura e democracia cultural. 5.3. Conceptualización e ámbitos da animación sociocultural. 5.4. Os traballadores sociais nos programas de desenvolvemento comunitario. Metodoloxía específica de actuación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Seminarios	12	18	30
Traballos de aula	6	8	14
Traballos tutelados	8	24	32
Presentacións/exposicións	5	7	12

Sesión maxistral	12	24	36
Probos de tipo test	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado (detección de coñecementos previos, motivacións...), así como a presentar a materia.
Seminarios	Trabazo en grupo mediano sobre determinados contidos de la materia a través de lecturas, recensiones, o documentos entregados previamente por el profesor.
Traballos de aula	Exercicios ou proxectos que os estudantes desenvolven na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Traballos tutelados	Os estudantes de forma grupal elaboran un documento ou investigación sobre a temática da materia. Polo xeral, trátase dunha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dos resultados do traballo tutelado. Desenvolverase en grupo pequeno.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - A elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición adicaránselle un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor, no horario de titorías.
Actividades introdutorias	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - A elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición adicaránselle un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor, no horario de titorías.
Seminarios	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - A elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición adicaránselle un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor, no horario de titorías.
Traballos de aula	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - A elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición adicaránselle un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor, no horario de titorías.
Traballos tutelados	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - A elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición adicaránselle un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor, no horario de titorías.
Presentacións/exposicións	- As sesións maxistrais e a realización de traballos de aula reforzaranse cunha atención individualizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula durante a presentación do tema ou no traballo a desenvolver, como no despacho do profesor no horario de titorías, de xeito individualizado. - A elaboración dos traballos tutelados e a súa exposición adicaránselle un tempo específico no horario de titorías, de xeito grupal, sen que iso supoña impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda: no despacho do profesor, no horario de titorías.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Seminarios	Comentarios orais e escritos dos alumnos acerca dalgún tema debatido na clase e presentado previamente polo docente da materia.	10
Traballos de aula	As experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación na aula.	10
Traballos tutelados	Os/as estudantes presentan o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia e/ou investigación. Desenvolverase en pequeno grupo, de forma escrita. Tamén se valorará a exposición que faga o grupo do traballo na aula. 	20
Presentacións/exposicións	Exposicións grupais dos traballos de aula.	10
Probas de tipo test	Realizarase unha proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres ou catro alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as distintas posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente: dúas mal restarán unha ben.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario superar todas as probas.

O alumnado non presencial: deberá falar co profesor ao principio do curso para acordar un plan de traballo específico.

Segunda convocatoria: ao alumnado que aprobe algunha das partes ou probas da materia, conservárase a cualificación ata a segunda convocatotia (xullo). As probas non aprobadas serán avaliadas na mesma convocatoria.

Calendario de exames:

Maio: 20 de maio de 2014 ás 16.00 horas. Revisión: 5 de xuño de 16.00 a 17.00 horas.

Xullo: 30 de xuño de 2014 ás 18.00 horas. Revisión: 10 de xullo de 16.00 a 17.00 horas.

Bibliografía. Fontes de información

Caride Gómez, J.A., **Las fronteras de la pedagogía social**, Gedisa,

Fermoso, P. (ed.), **Pedagogía social**, Herder,

Nogueiras Mascareñas, L.M., **La práctica y la teoría del desarrollo comunitario. Descripción de un modelo**, Narcea,

Ortega, J., **Pedagogía social**, Pearson Educación,

Petrus, A., **Pedagogía social**, Ariel,

Quintana, J.M., **Pedagogía social**, Dykinson,

Trilla, J. (coord.), **Animación sociocultural**, Ariel,

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

GARCIA MARTINEZ, J.A. (1992): *La Pedagogía Social en su contexto: Una opción de futuro* Barcelona: DM. PPU.

GONZÁLEZ, E.; GONZÁLEZ, M.J.; GONZÁLEZ, M.J. (1993): *El trabajador social en los servicios de apoyo a la educación*. Madrid: Siglo XXI.

MARCHIONI, M. (1987): *Planificación social y organización de la comunidad*. Madrid: Popular.

MARCHIONI, M. (2001): *Comunidad y cambio social. Teoría y praxis de la acción comunitaria*. Madrid: Popular.

NOGUEIRAS MASCAREÑAS, L.M. (2005): "Convivencia e conflito nas aulas" (pp. 41-54). En Suárez Sandomingo, J.M. (coord.): *Mediar para remediar conflictos*. Lugo: Axac.

NOGUEIRAS MASCAREÑAS, L.M. (2007): "Educación y desarrollo comunitario: servicios educativos, programas y recursos compensatorios en la revitalización y dinamización del medio rural de Galicia" (pp. 507-517). En Cid, X.M. e Peres, A. (coords.): *Educación social, animación sociocultural y desarrollo comunitario*. Ourense: Universidade de Vigo.

SALCEDO, D. (2001): *Autonomía y bienestar. La ética del trabajo social*. Granada: Comares.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Habilidades sociais e de comunicación do traballo social/O05G220V01402

Habilidades, técnicas e instrumentos en traballo social/O05G220V01601
Traballo social e mediación/O05G220V01906

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Estatística: Estatística aplicada á investigación social/O05G220V01202
Prácticas externas: Practicum/O05G220V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G220V01101
Conceptos, teorías e métodos en traballo social/O05G220V01302
